

Sygn. akt V CSK 196/19

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa M. K.

przeciwko W. K.

o zapłatę,

oraz z powództwa wzajemnego W. K.

przeciwko M. K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 3 października 2019 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego - powoda wzajemnego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 19 września 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i oddala
wniosek adw. Ł. K. o przyznanie kosztów pomocy prawnej
udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2017 r. Sąd Okręgowy w K. zasądził od W. K. na rzecz M. K. kwotę 10.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 14 października 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty (punkt 1), zasądził od W. K. na rzecz M. K. kwotę 5.410,53 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 listopada 2013 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty od kwoty 4.810,53 zł i ustawowymi odsetkami od dnia 26 października 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty od kwoty 600 zł, z tym, że odpowiedzialność pozwanego ustalił jako odpowiedzialność solidarną z pozwanymi L. K. i B. K. (punkt 2), oddalił powództwo wzajemne W. K. (punkt 3) oraz pozostawił szczegółowego wyliczenie kosztów postępowania i kosztów sądowych referendarzowi sądowemu ustalając, że stroną wygrywającą jest M. K. (punkt 4).

W wyniku rozpoznania apelacji W. K. wyrokiem z dnia 19 września 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) zmienił zaskarżony wyrok w punkcie drugim (2) o tyle, że ustawowe odsetki za opóźnienie zasądził od dnia 26 lutego 2016 r., a w pozostałym zakresie roszczenie o odsetki oddalił oraz wyeliminował orzeczenie o solidarnej odpowiedzialności L. K. i B. K. (punkt 1), oddalił apelację dotyczącą powództwa głównego w pozostałej części a apelację dotyczącą powództwa wzajemnego w całości (punkt 2), zasądził od W. K. na rzecz B. K. 5 400 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (punkt 3) oraz orzekł o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej W. K. z urzędu (punkt 4 i 5).

W skardze kasacyjnej W. K. zaskarżył powyższy wyrok w całości. W zakresie powództwa wzajemnego zarzucił rażące naruszenie art. 233 § 1 w związku z art. 391 w związku z art. 328 § 2 oraz w związku z art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. polegające na przyjęciu przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, bez jakichkolwiek merytorycznych rozważań w tej kwestii, w sytuacji gdy zarzuty apelacji obejmowały przede

wszystkim sprzeczność ustaleń sądu pierwszej instancji ze zgromadzonym materiałem dowodowym, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne w ten sposób nie zostały rozpoznane w zakresie wniosku powoda wzajemnego o przeprowadzenie dowodu z notatki policyjnej. W zakresie powództwa głównego i wzajemnego zarzucił naruszenie art. 278 k.p.c. poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na uznaniu przez Sąd Apelacyjny w (...), że dla oceny krzywdy M. K. oraz W. K. nie jest koniecznym zasięgnięcie opinii biegłego, podczas gdy w rzeczywistości dla ustalenia wysokości czy zasadności roszczenia powódki/powoda wzajemnego, okoliczność ta miała kluczowe znaczenie.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powód wskazał przyczynę kasacyjną określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oczywiście zasadności skargi kasacyjnej dopatrył się w tym, że bezsprzecznie „w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna Sądu drugiej instancji”, co skutkowało wydaniem oczywiście wadliwego orzeczenia.

Postanowieniem z 6 lutego 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę kasacyjną w części dotyczącej orzeczenia o powództwie głównym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego,

a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 października 2015 r., III CSK 198/15, nie publ., z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ., z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ., z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ., z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, nie publ., z dnia 7 marca 2018 r., I CSK 664/17, nie publ., z dnia 18 kwietnia 2018 r., II CSK 726/17, nie publ., z dnia 5 października 2018 r., V CSK 168/18, nie publ.).

Skarżący nie wykazał, by kwestionowane przez niego orzeczenie dotknięte było tego rodzaju nieprawidłowościami.

W myśl jednolitego stanowiska Sądu Najwyższego, wymaganie określone w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest tożsame z określonym w art. 398⁴ § 2 k.p.c., co oznacza, iż skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie i odrębnie uzasadnić wnioski o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna może się w pewnym zakresie pokrywać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156, z dnia 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01, OSNC 2001, nr 10, poz. 157, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 189/02, nie publ., z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, nie publ., z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., z dnia 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17, nie publ.). W tej sytuacji uzasadnienie oczywistej zasadności skargi nie może poprzestawać na powołaniu naruszeń prawa wskazanych w podstawach kasacyjnych.

W oderwaniu od podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, uzasadnienie wniosku o przyjęcie do rozpoznania wniesionej przez pozwanego skargi kasacyjnej jest oczywiście niewystarczające, nie wskazuje bowiem ani naruszonych przepisów prawa ani oczywistości naruszenia.

Niezależnie od tego, należy zauważyć, że o oczywistej zasadności skargi w żaden sposób nie świadczy żaden z zarzutów powołanych w postawach kasacyjnych. Zarzut naruszenia art. 233 § 1 w związku z art. 391 w związku z art. 328 § 2 oraz w związku z art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. ogniskuje się wokół nierozpoznania przez Sąd Apelacyjny zarzutów apelacyjnych dotyczących wniosku o przeprowadzenie dowodu z notatki policyjnej. Skarżący nie sprecyzował w skardze kasacyjnej, której konkretnie notatki policyjnej postawiony zarzut dotyczy. Wskazał natomiast, że miał on kluczowe znaczenie dla ustalenia, że M. K. utrudniała skarżącemu kontakty z małoletnim synem T.. W apelacji rzeczywiście zarzucał Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 233 k.p.c. wskutek oddalenia wniosku o zwrócenie się do policji w celu wydania notatek z interwencji, pomimo że stanowią one dowód utrudniania pozwanemu kontaktu z małoletnim synem T. w okresie od lipca 2010 r. do grudnia 2012 r. Jednakże z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynika, że powódka sprzeciwiała się kontaktom pozwanego z najmłodszym dzieckiem w tym okresie i po pierwszym kontakcie, na który powódka zaprosiła pozwanego do swojego mieszkania, a ten zachowywał się agresywnie (użył wobec niej siły fizycznej), nie wpuszczała go do mieszkania. Natomiast w dniu 23 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w K. orzekł o zakazie osobistego kontaktowania się pozwanego z dziećmi. Podnoszona przez skarżącego okoliczność, na którą dowód z notatek policyjnych miał zostać przeprowadzony, została zatem ustalona zarówno przez Sąd pierwszej instancji, jak również Sąd Apelacyjny, a zarzucane pominięcie nie mogło wywrzeć żadnego wpływu na rozstrzygnięcie. Z lektury uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że oddalenie apelacji pozwanego co do powództwa wzajemnego nie było podyktowane niewykazaniem, że powódka uniemożliwiała pozwanemu kontakty z najmłodszym synem, lecz oceną, iż zachowanie powódki, sprzeciwiającej się kontaktom, było wynikiem zachowania samego pozwanego, który wywołał u powódki uzasadnioną obawę odebrania wbrew jej woli i orzeczeniom sądowym również najmłodszego z dzieci.

W rezultacie Sąd Odwoławczy uznał, że wprowadzie z tego powodu doszło do zerwania więzi pozwanego z najmłodszym synem, jednak reakcję powódki uznał za uprawnioną. Zaznaczył zarazem, że nawet jeżeli zerwanie więzi skarżącego z najmłodszym synem było wynikiem bezprawnego zachowania powódki, to zachowanie to nie było zawinione, co przekreśla możliwość zasądzenia żądanego przez pozwanego zadośćuczynienia. Oceny powyższej skarżący w podstawach skargi kasacyjnej nie zakwestionował, co również sprawia, że przedmiotowy zarzut w żaden sposób nie potwierdza jej oczywistej zasadności.

To samo dotyczy zarzutu naruszenia art. 278 k.p.c. w zakresie, w jakim dotyczył powództwa wzajemnego. Przyczyną oddalenia apelacji co do tego powództwa nie było twierdzenie Sądu Apelacyjnego, że skarżący nie wykazał, iż doznał krzywdy lub też jej wysokości, lecz ocena, że zachowanie powódki (pозwanej wzajemnej) nie stanowiło naruszenia dóbr osobistych pozwanego w postaci utrzymywania więzi z małoletnimi dziećmi stron, co wykluczało możliwość zasądzenia zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. W podstawach skargi kasacyjnej zaś skarżący nie postawił zarzutów zmierzających do podważenia oceny Sądu Apelacyjnego dotyczącej braku naruszenia przez powódkę (pозwaną wzajemną) dóbr osobistych pozwanego (powoda wzajemnego). Wobec związania Sądu Najwyższego podstawami skargi kasacyjnej ocena o braku naruszenia dóbr osobistych pozwanego jest wiążąca i nie podlega ocenie.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Wobec oczywistych niedostatków argumentacji, która miała uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jej częściowego odrzucenia oddalono wniosek pełnomocnika skarżącego o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999, Nr 6, poz. 123, z dnia 20 września 2007 r., II CZ 69/07, OSNC 2008, Nr 3, poz. 41, z dnia 18 grudnia 2007 r., III CSK 336/07, nie publ., z dnia 11 maja 2011 r., II CSK 699/10, OSCN-ZD 2011, nr C, poz. 72, z dnia 16 listopada 2016 r., I CZ 74/16, nie publ., z dnia 21 marca 2018 r., V CZ 71/17, nie publ., z dnia

19 czerwca 2019 r., V CZ 38/19, nie publ. i z dnia 28 czerwca 2019 r., II CSK 700/18, nie publ.).

jw